

โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Model of Factors Influencing Internal Quality Assurance Operational Effectiveness of The Small Sized Primary School in Northeast

ภูมิ พระรักษ¹⁾ สมคิด สร้อยน้ำ²⁾ มณฑนา อินทสุสมิต³⁾ และ มานิต ปาวริญญานนท์²⁾

Phoom Praraksa¹⁾ Somkid Sroinam²⁾ Muntana Inthusamith³⁾ Manit Pawarinyanon²⁾

¹⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Department of Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University

²⁾รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Associate Professor, Department of Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University

³⁾ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Assistant Professor, Department of Educational Administration, Loei Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557 จำนวน 765 โรงเรียน กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G*Power 3 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $c^2=237.99$, $df=208$, $p=0.075$, $GFI=0.97$, $AGFI=0.95$, $RMSEA=0.016$, $SRMR=0.017$ และ $CN=629.21$

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) อิทธิพลทางตรงมี 4 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม บรรยากาศองค์การแบบเปิดและภาวะผู้นำของครู

2) อิทธิพลทางอ้อมมี 4 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด และภาวะผู้นำของครู 3) อิทธิพลรวมมี 5 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศองค์การแบบเปิดภาวะผู้นำของครู วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม และการทำงานเป็นทีม และพบว่าปัจจัยทุกตัวในโมเดลร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 85

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ประกันคุณภาพภายใน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู การทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

Abstract

This research aimed to develop and examine the goodness of fit of the Model of Factors Influencing Internal Quality Assurance Operational Effectiveness of the Small Sized Primary School in Northeast.

The research sample consisted of 765 small sized primary school in Northeast that calculated the sample size by G*Power3. The data were collected using the questionnaire of factors influencing internal quality assurance operational effectiveness of the small sized primary school in Northeast. The data were analyzed by computer soft wares. The research findings were as follows ;

1. The Model of Factors Influencing Internal Quality Assurance Operational Effectiveness of the Small Sized Primary School in Northeast was valid and fit to the empirical data. The model indicated the Chi-square goodness of fit was 237.99, $df = 208$, $p = 0.075$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.95$, $RMSEA = 0.016$, $SRMR = 0.017$, $CN = 629.21$.

2. The factors having effect to internal quality assurance operational effectiveness of the small sized primary school in Northeast consisted of 1) four factors of direct effect were administrators' instructional leadership, innovation culture of organization, opened climate of organization and teachers leadership 2) four factors of indirect effect were administrators' instructional leadership, team work, opened climate of organization and teachers leadership 3) five factors of total direct effect were administrators' instructional leadership, opened climate of organization, teachers leadership, innovation culture of organization and team work. The model accounted for 85% of variance in effectiveness of the small sized primary school.

Keywords : Internal Quality Assurance Effectiveness , Administrators' Instructional Leadership, Teachers Leadership , Team Work, Opened Climate of Organization , Innovation Culture of Organization

บทนำ

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสมด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์การโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา [2] ซึ่งสมหวังพิริยานุวัฒน์ [1] กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งจะรับการประเมินภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Peter [7] สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพ ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์ และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก

ในสภาพปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักคือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร โดยมีโรงเรียนในสังกัด 31,021 แห่ง เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 28,566 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา ถือว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 15,386 แห่ง หรือประมาณครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมดและยังมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นต่อไป ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้มีปัญหาในทุกด้าน [3] สอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ ฉิมพลีสวรรค์ [6] ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพการจัดการ

ศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยภายในนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และภายใน ได้แก่ โครงสร้างองค์การบริหาร บุคลากร สภาพแวดล้อมกายภาพ งบประมาณ การบริหารจัดการ และพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ และผลการประเมินคุณภาพภายในรอบ 3 (พ.ศ.2554-2558) ประจำปีงบประมาณ 2554 ผลการประเมินคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาเข้ารับการประเมิน 7,042 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน 4,923 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.91 และไม่รับรองมาตรฐาน 2,119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.09 เมื่อวิเคราะห์ตามภูมิภาคพบว่า สถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกและภาคใต้ ซึ่งการประเมินครั้งนี้โรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 32.23 [3]

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กตามจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ และสามารถพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยพัฒนามานี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) เพื่อตรวจสอบโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวอย่างได้แก่โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 765 โรงเรียน กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power 3 ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมโรงเรียนละ 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ปัจจัย และประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อและค่าความเที่ยง .956 - .987

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การกระจาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทำการวิเคราะห์และประเมินความสอดคล้องของโมเดล โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าสถิติทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่กำหนดไว้ คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ดัชนี GFI, AGFI, ค่า RMSEA, SRMR และ CN

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 3.98 - 4.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.53 - 0.69 สัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation : C.V.) ร้อยละ 12.69 - 16.27 มีค่าความเบ้ (Skewness) เป็นลบ และส่วนใหญ่มีค่าความโด่ง (Kurtosis) เป็นบวกแสดงว่าคะแนนการตอบคำถามมีค่าสูง ทั้งนี้ค่าความเบ้และความโด่งส่วนใหญ่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าคะแนนแต่ละข้อคำถามมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติซึ่งควรมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 (Hair et al., 2010) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Coefficient : r) ระหว่างตัวแปร พบว่า ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีค่าเท่ากับ 15,891.996 ($p < .000$) แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือตัวแปรทั้ง 25 ตัว มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้การประเมินความเหมาะสมของข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ .977 ซึ่งมากกว่า .50 (Hair et al., 2010) แสดงว่า ข้อมูลมีความเหมาะสม ดังนั้นจากค่าสถิติทั้งสองค่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโมเดลการวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถวัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 8 ตัว คือ 1) การกำหนดมาตรฐาน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผน 5) การติดตามตรวจสอบ 6) การประเมินคุณภาพภายใน 7) การจัดทำรายงานประจำปี และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79 – 0.93 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 2) ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และ 3) การพัฒนาวิชาชีพครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.91 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.3 ภาวะผู้นำของครู

ภาวะผู้นำของครู วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างทางการเรียนการสอน 2) การมีส่วนร่วม 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การพัฒนาเพื่อนครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.80 – 0.88 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดภาวะผู้นำของครูมีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.4 การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่ 1) ความพึงพอใจ 2) การนำทีม และ 3) การธำรงความเป็นทีม มีค่าน้ำ

หนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.73 – 0.99 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดการทำงานเป็นทีมมีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.5 บรรยากาศองค์การแบบเปิด

บรรยากาศองค์การแบบเปิด วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ 1) การสร้างความไว้วางใจ 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การตัดสินใจร่วมกัน และ 4) การให้ความอบอุ่นและสนับสนุน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.81 – 0.88 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดบรรยากาศองค์การแบบเปิดมีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.6 วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรมวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่ 1) ค่านิยมมุ่งเน้นนวัตกรรม 2) ความคิดสร้างสรรค์ และ 3) การยอมรับความผิดพลาด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.99 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัดวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรมมีความตรงเชิงโครงสร้าง

3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโมเดลปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พบว่า มีค่า $c^2 = 237.99$, $df = 208$, $p = 0.075$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.95$, $RMSEA = 0.016$, $SRMR = 0.017$ และ $CN = 629.21$ ซึ่งมีค่าสถิติความสอดคล้องกลมกลืนอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง มีรายละเอียด ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม บรรยากาศองค์การแบบเปิด ภาวะผู้นำของครู มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.59 , 0.42 , 0.37 , 0.30 ตามลำดับ

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่งผ่านภาวะผู้นำของครู การทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.31

2) การทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่งผ่าน ภาวะผู้นำของครู บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.21

3) บรรยากาศองค์การแบบเปิด มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่งผ่านวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.18

4) ภาวะผู้นำของครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยส่งผ่าน การทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.16

3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวม มีรายละเอียดต่อไปนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศองค์การแบบเปิด วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม การทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.90 , 0.55 , 0.42 , 0.40 ตามลำดับ และ ภาวะผู้นำของครู มีอิทธิพลรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.46

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) พบว่า ปัจจัยทุกตัวในโมเดลร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 85 ($R^2 = 0.85$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.90 มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.59 และมีอิทธิพลทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.31 โดยส่งผ่าน ภาวะผู้นำของครู การทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลจะต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการควรพัฒนาดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน ควบคู่กับการพัฒนาภาวะผู้นำของครู การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การส่งเสริมบรรยากาศองค์การแบบเปิด และการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

1.2 ปัจจัยภาวะผู้นำของครู มีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.46 มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.30 และมีอิทธิพลทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.16 โดยส่งผ่านการทำงานเป็นทีม บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลจะต้องพัฒนาภาวะผู้นำของครู ควบคู่ไปกับการพัฒนาการทำงานเป็นทีม การส่งเสริมบรรยากาศแบบเปิด และการสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

1.3 ปัจจัยการทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.40 มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.19 และมีอิทธิพลทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.21 โดยส่งผ่าน ภาวะผู้นำของครู บรรยากาศองค์การแบบเปิด และวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลจะต้องพัฒนาการทำงานเป็นทีม ควบคู่กับการพัฒนาภาวะผู้นำของครู การส่งเสริมบรรยากาศองค์การแบบเปิด และการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

1.4 ปัจจัยบรรยากาศองค์การแบบเปิด มีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.55 มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.37 และมีอิทธิพลทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.18 โดยส่งผ่าน วัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลจะต้องส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศองค์การแบบเปิด ควบคู่กับการสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม

1.5 ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.42

แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลจะต้องสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์การ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์การพยากรณ์พบว่า ปัจจัยทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 85

2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลสุดท้ายมีค่าสถิติ $c^2 = 237.99$ $df = 208$ $p = 0.075$ $GFI = 0.97$ $AGFI = 0.95$ $SRMR = 0.017$ $RMSEA = 0.016$ $CN = 629.21$ จึงถือว่าโมเดลสมมุติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทุกปัจจัยที่ศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม สอดคล้องกับสุพัตรา ทวีพย์เสถียร [4] ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์ใช้โมเดลโครงสร้างกลุ่มพหุ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากรและตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และสอดคล้องกับ อุดลย์ สุทธิรัมย์ [5] ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้น

ฐาน พบว่า โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรจากมากไปหาน้อยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากรในองค์กร การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หากโรงเรียนมีการส่งเสริมผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาครูให้มีความเป็นผู้นำส่งเสริมบรรยากาศองค์การแบบเปิด รวมถึงสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรมให้เกิดขึ้น โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กก็จะประสบความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวมีทั้งอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

การวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับระดับของข้อมูลที่ศึกษาโดยควรใช้โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ จะช่วยให้การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา อินทุสมบัติ และ รองศาสตราจารย์มานิต ปวีณญาณนธ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แบ่งน้อย ย่านวารี และ ดร.สมาน นาวาสีห์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญช่วย ศิริเกษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์

โพธิวัฒน์ ดร.สุวิทย์ นามมหาจักร ดร.สุภชัย จันปุม ดร.สมพงษ์ พรหมใจ ดร.นัจริภรณ์ ทุมสงคราม ดร.ภารตี คำมา ดร.กิตติศักดิ์ เสนาสุข ดร.พิทยา แสงสว่าง และดร.อุทัย ปลีกกล้า ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คุณค่าและคุณประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.onesqa.or.th>. (วันที่ค้นข้อมูล : 3 ธันวาคม 2556). 2556.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2554
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค. 2556
- [4] สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546
- [5] อุดลย์ สุชีรัมย์. การพัฒนาโมเดลประสิทธิผล การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2555
- [6] อภิเชษฐ์ ฉิมพลีสวรรค์. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552
- [7] Peter, C. Quality assurance and quality management: complementary but different function. Evaluation News and Note, 2: 2-5. 2000.